העולם הזה

בלי משוא פנים · אורי אבנרי

רחוב גליקסון 8, תל־אביב, טלפון 26785. ת. ד. 136. מען למברקים: „עולמפרס״. המוציא לאור: העולם הזה בע״מ. דפוס משה שהם בע״מ, ת״א, טל. 62239. ההפצה: דוד טופל ובניו, תל־אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כהן
עורך משנה: דוב איתן
עורך כיתוב: סילבי קשת
עורך תבנית: אהרון צור
כתב בכיר: ארי תביר
צלם המערכת: אריה כרן
חברי המערכת: מנשה בר־דיין, שייע גלוה, לילי גליל, דויד הורוביץ, רותי ורד, אברהם חרמון, איסקר טאויבר, אלכס מסיס, אביבה סטן, עמוס קינן, שלמה קרן.

העתון הנקרא ביותר במדינה

קורא יקר

בשבוע שעבר, ביום השלישי בערב, שרר ברחובות ישראל שבתון כללי, בתי־הקפה היו ריקים, נעלמו התורים ליד בתי־הקולנוע. העם היה צמוד למקלטי הרדיו, הקשיב למהלך חידון התנ״ך העולמי.

כשאך נודעו התוצאות, נהרו ההמונים הכלואים לרחוב. בירושלים היה יעד ברור למרצם: הם אצו לקבל את פני עמוס חכם ברחוב. אך גם בתל־אביב ניתן להמונים לחזות בפניו של גיבור היום. לאפתעתם מצאו כי גליונות העולם הזה, עם תמונת האלוף העולמי על שערם, כבר הופיעו ברחוב לפניהם.

איך הושג הישג זה? דבר אחד היה ברור לנו מראש, לא יתכן כי בשבוע זה יופיע על שער השבועון מישהו זולת האלוף העולמי. אולם החידון הסופי עמד להיערך רק ביום שלישי בערב — בדיוק במועד הופעת העתון — ואילו הכנת השער בתנאים רגילים דורשת 48 שעות.

על חולית־הכיסוי שטיפלה בחידון הוטל לערוך חקירה פרטית, להמציא למערכת חישוב של הסיכויים. התוצאה: סיכוי מכריע לעמוס חכם. על סמך חוות־דעת זו הודלק האור הירוק. ניתנה הוראה להכין שער של עמוס חכם, חתן התנ״ך העולמי.

היה זה כמעט משחק־פוקר. מכל ההתערבויות שנעשו אותו יום ברחבי הארץ, היתה זו ההתערבות הכבדה ביותר. ליתר בטחון הוכנו שני שערים אלטרנטיביים, של המועמדים שנראו לחולית־הכיסוי שלנו כרציניים ביותר. גם בזאת לא טעתה: השלישיה שנבחרה על־ידם הזדהתה עם השלישיה שהמנוגיה נוגנו בסופו של החידון, בשעה אחת לאחר חצות.

★ ★ ★

בעתונות הרצינית, מן הדין כי כתב המכסה שטח מסויים יתמצא בו לא פחות מאשר האנשים שהוא כותב עליהם. בעולם כולו, הכתבים הצבאיים של העתונות האחראית הם חיילים ותיקים ולמודי־קרבות, כתבי־המשטרה הם מומחים לפלילים והכתבים הפרלמנטריים יכלו להיות — ולפעמים גם היו — חברי־פרלמנט טובים יותר מנושאי כתבותיהם.

בארץ כמעט ואין תופעה כזאת. התוצאה היא שהכתבים, ביחוד של העתונות היומית, תלויים לחלוטין בחומר ובחוות־הדעת של המוסדות הרשמיים, ולמעשה אינם אלא דוברים בלתי־רשמיים של המוסדות שהם כביכול „מכסים״ אותם. רבים מן הסופרים הצבאיים לא בילו יום אחד בקרב, הכתבים הפרלמנטריים מקבלים את ידיעותיהם ממרכז המפלגה, וכתבי המשטרה של אותם עתונים הם סוכני־פרסומת של בעלי כובעי־הקצונה.

בשבועון זה השתדלנו להימנע מתקלה זו, ההופכת את תפקיד העתונות ללעג. חולית המערכת העוסקת בבעיות המרחב מרכזת בידיה אינפורמציה שאינה נופלת בטיבה מזו של המוסדות הרשמיים, והערכותיה את המצב במרחב — ובעיקר נבואותיה לגבי העומד להתרחש — הוכחו במרוצת השנים כמוסמכות הרבה יותר מאלה שממשלת ישראל מבססת עליהן את פעולותיה. הוא הדין בכמה וכמה שטחים אחרים.

אך דומני שבשום שטח אין כיסוי העולם הזה מקצועי יותר מאשר בשטח המשטרה. היה זה אחד הפרדוכסים של תקופת־סהר שהעבירה בהדרגה את מיטב כוחות הבולשת ממטה המשטרה למערכת העולם הזה, אם ככתבים ואם כיועצים, בעוד שבמשטרה עצמה נתפסו מקומותיהם לעתים רבות על־ידי אנשים שכשרונותיהם בשטח גילוי הפשעים ומבצעיהם הם קלושים ביותר.

בחודשים האחרונים הביעו מומחים אלה — סמל־המיבצעים של הבולשת לשעבר, מנשה בר־דיין, בהתיעצות עם מפקד הבולשת לשעבר זאב שטיינברג — דאגות חמורות והולכות נוכח הידרדרות היכולת והמוראל של המשטרה התל־אביבית. ניתוח מקצועי ועקבי של נוהלי העבודה, הזנחת תיקי המודוס־אופרנדי, התפוררות רשת המודיעין וכו׳, הביאו לאזהרה שאם לא יחול שינוי מיידי ומהפכני במצב — ובעיקר בהרכב ראשי הפעולה — עלולים אזרחי העיר לשלם בדמם.

הרצח המחריד שאירע השבוע ברוזיב פינסקר בתל־אביב בא בדיוק שלושה ימים אחרי שהזהיר העולם הזה (1090): „משטרת ישראל נשארה חסרת אונים ומעשה, גם אחרי מקרה הפשע הששי למטרת שוד (בשנה האחרונה בתל־אביב)... מדור הבילוש התל־אביבי, הגדול ביותר בישראל, חסר־אונים נוכח גל הפשעים החמור, המאיים עתה על חייהם ורכושם של רבבות תושבי תל־אביב.״

רמת אביב
Ramat Aviv

מחר, יום חמישי
28 באוגוסט 1958, שעה 8.30 בערב

נשף בחירת

מלכת המים 58'

מסיבת קוקטייל ונשף ריקודים

בגן המלון ומסביב לבריכת המלון

★ ★ ★

המלכה תיבחר על־ידי קהל הנוכחים באמצעות פתקי־בוחר המצורפים לכרטיסי הכניסה — מנין הקולות יבוצע על־ידי ועדה שתיבחר מתוך הקהל.

★ ★ ★

בתוכנית: מיצעד המועמדות, ראיון מפורט עם כל מועמדת, הופעות אמנותיות, שעשועי מים בבריכת המלון, תזמורת, נשף ריקודים, בחירת המלכה וסגניותיה, בחירות משניות, הכתרת המלכה.

★ ★ ★

כרטיסים להשיג במשרד למכירת כרטיסים יוקי, תל־אביב, כיכר דיזנגוף 14, טל. 22445. מספר הכרטיסים מוגבל. מחיר הכרטיס יכלול צריכה חופשית ובלתי־מוגבלת של משקאות קלים, קרים וחריפים, עד שעה 1 אחרי חצות.

מכתבים

איש השנה

אני מציע את העתונאי המצרי אחמד עותמאן, שאירגן את מרד כלא שטה ושם ללעג את כל הביורוקרטיה המעובשת של ממשלת ישראל...

מרדכי דביר, חיפה

...בלי כל ספק: שארל דה־גול...

ישראל קורץ, ירושלים

נראה אם יש לכם דם. איש השנה: ישראל בנציוני, הפורץ הנוצץ, שעשה באופן פרטי מה שאחרים עושים באופן ציבורי.

אסתר גליקמן, טבריה

מאיר וייסנאל, שהפך את מדינת ישראל לקירקס...

מאיר סער, רמת־גן

...ייגאל מוסינזון, שהוכיח בעל כרחו כי לא כל כך קל לזרוק לכלבים...

דבורה קוגל, ירושלים

...לטובה או לרעה: גמאל עבד אל־נאצר...

אריק סגל, תל־אביב

...הכלבה לייקה, בת־התמותה הראשונה בחלל...

יעקוב תסרמן, תל־אביב

...התואר מגיע בצדק לעבד אל־כרים קאסם, שהיה אחראי למאורע החשוב ביותר של השנה — המהפכה בעיראק...

צדוק ניר, באר־שבע

...בן־הברית היחיד ששרד למדינת ישראל: המלך חוסיין...

דוב גלר, תל־אביב

הרב־סמל שלי, שאמר שאם יתנו לו שלושה חיילים עם עוזים, הוא יעשה סדר בכל המזרח התיכון...

יוסי ג., אי־שם

שליחות במחתרת

אני קורא בנשימה עצורה את הסידרה על שליחותו של ציון בן־אפריים (העולם הזה 1088 והלאה). בכל הפרשה המדכאה הזאת, יש רק קרן־אור מעודדת אחת: שעוד נותרו במדינת־ישראל אנשים כמו ציון וחברו, המוכנים לקבל על עצמם שליחות לאומית מסוכנת, בלי לקבל משכורת.

שמעון שגיא, חיפה

...בויכוח על שליחות זו, שהפכה השבוע לנושא מרכזי בחברה שלנו, טען חבר אחד שמכתב המחתרת העיראקית, שפורסם בהעולם הזה (1090), לא היה ולא נברא. האם לא היה כדאי לפרסם תצלום של המקור, כדי לשים קץ לספקות טפשיים כאלה?

אבי גורדון, תל־אביב

המקור נמצא מאז שנת 1951 בתיקי משרד־החוץ. בידי המערכת נמצא רק העתק, שלא היה טעם בפרסום תצלומו.

...מה שהיה הכי מוזר בעיני בפרשה מוזרה זו הוא: מדוע שלח ביג׳י את שליחי המחתרת לראובן שילוח? נדמה לי שהאיש המוסמך במקרה זה היה שר־החוץ, מר משה שרת. האם כבר אז התעלמו מקיומו?

דן בראון, תל־אביב

...אני מקווה שגילויים פנטסטיים אלה יפקחו את עיניהם של כל הכסילים, החוזרים השכם והערב כי בכל המזרח התיכון: אין אף ערבי אחד הרוצה בשלום עם ישראל — וכי מנהיגי ישראל הושיטו תמיד את ידיהם לכל ערבי שרצה בשלום...

שמואל לוין, קרית־חיים

זה השבוע השלישי שאני מחכה לתגובה מוסמכת של משרד־החוץ. שום הודעה לא באה, עד כמה שיכולתי להבחין. עתה אני יכול רק להגיד: שתיקה כהודאה.

יצחק הכהן, תל־אביב

אולי יותר נכון, במקרה זה: שתיקה כהודעה.

תולדות שטה

יש להצטער מאוד שהעתונות הישראלית כורכת בהתקפתה את ההזנחה הבטחונית בכלא שטה, הראויה ללא כל ספק לביקורת, עם הצד ההומניטרי שהונהג בבית־הכלא ואשר אין לו כל קשר עם הצד הבטחוני. יש לשבח את הד״ר חרמון על כך, שדאג כי בבית־כלא ישראלי יוכלו האסירים לישון בנוחיות, לאכול טוב, לשחק שחמט, לחזות בהצגת קולנוע ולעבוד בעבודה פרודוקטיבית. אולם יש להצטער שמשרד הבטחון אישר מקום כה בלתי־מתאים כשטה, כמקום כליאה לפראיון ומרגלים. נדמה לי כי מר חרמון, המשמש עתה מטרה לחיצי ההתקפה מכל הכיוונים, ראוי להגנה על הצדדים החיוביים שבמדיניותו.

שמואל מינצר, עפולה

הייתי נוכח בישיבות ועדת החקירה לפרשת שטה בחיפה. אני יכול לומר שסוהרי שטה הביאו כתב־אשמה כבד נגד הנהלתם. ועדת החקירה תסיק ודאי בסוף ישיבותיה את מסקנותיה, אולם לא די במסקנות. כאן נעשה פשע חמור ביותר, ולפשע זה יש אחראים אשר חייבים ליתן את הדין על כך.

אורי שיקה, חיפה

צבע הצדק

אחרי שקראתי את כתבתכם על פרשת פישר־פורק בשירות הרכבת, (העולם הזה 1090), נדהמתי מתגובתכם המעודדת אנשים כמו פישר. כשעבדתי ברכבת ניגש אלי מנהל עבודה בשם אליהו, ודרש ממני להביא תרנגולת עבור המנהל. סירבתי להביא תרנגולת מפני שלא היו לי תרנגולות. למחרת קיבלתי כרטים עבודה וכתוב עליו באדום: פוטר. בנוגע ללכלוך במסעדת פורק, היה זה ליכלוך הפועלים, שלפעמים היו מובלים את עצמם לצורך עבודתם בשמן ובנפט ומתישבים על ספסלי המסעדה. לכלוך זה אינו ניתן לנקוי, למרות הספונג׳ות היום־יומיות.

א. חלד, לוד

מה קרה לכם? מה פתאום נזעקתם להגן על מפא״יניק? האם המצב במדינה הורע עד כדי כך שאין כבר מי שיגן על מפא״ניקים אלא העולם הזה? אם כך, ימי המשיח מתקרבים.

חיים דינר, חיפה

אין **העולם הזה** מבדיל בהשתיכותו המפלגתית של הצדק.

רמאות ר״ל

בכתבתכם איך לרמות את אלוהים (העולם הזה 1089) מצאתם עוקץ בפעולת הרבנות והקרן הקיימת, הואיל „ולפי חוקת הקרן הקיימת אסור למכור את אדמת הלאום ללא יהודים (למשך שנת השמיטה). על כן מכירת האדמה לעבראללה אבו קישק אינה חוקית.״ אכן העוקץ מצוי בעיסקא זו, אך לא מטעמכם. הקרן הקיימת היא חברה הרשומה בישראל. הקרן הקיימת רשאית לשנות את תזכירה ותקנותיה כראות עיניה, במסגרת ההגבלות החוקיות הכלליות. היד שאסרה מכירה ללא יהודים יכולה להתיר מכירה זו. אולם לפי סעיף 4 לפקודת העברת הקרקעות אין תוקף חוקי לכל העברת־קרקע שלא בוצעה במשרד ספרי האחוזה. אין בישראל אפשרות להעברת בעלות על הקרקע בהתקשרות חוזית בלבד. יתכן והשייך הנכבד הפך לבעל שביושר על מרבית אדמות ישראל, אך הבעלות הרשומה נותרה בידי גופים יהודיים.

עו״ד אברהם גאמן, תל־אביב

אם כן, עוד יותר קשה לרמות את אלוהים.

לא מצחיק

מדי שבוע אתם רואגים להקדיש מקום כלשהו בעתונכם לאישיותו של אחד פיליטונאי דן בן־אמוץ. אינני יודע משום מה אתם סבורים שלקוראיכם יש ענין מיוחד דוקא באיש זה יותר מאשר באישים חשובים ונערצים במדינה. אולם לא זה העיקר. לדעתי האיש חסר חוש הומור, וכל הבדיחות שאתם מפרסמים בשמו אינן מצחיקות בכלל.

י. בחור, תל־אביב

המחיר לתייר

ביום רביעי לפני שבועיים, אחרי בחינת מעבר בטכניון, נכנסנו, אני וידידתי, כדי להתפרק קמעה מעומס הבחינות לקפה־בר „סיני״, הנמצא במרכז הכרמל בחיפה. תוך כדי התבדחות הדעת החלטנו לבדוק את מידת יושרם של בעלי הבארים כלפי התיירים. ההילוגו מדברים בינינו רק אנגלית, כדי שהמלצרים ובעלי המקום יתרשמו שאנו זרים. ניגשתי אחר־כך אל הבאר והזמנתי באנגלית בקבוק מיץ תפוזים. המלצר, שהתרשם שאינני ישראלי, דרש עבור הבקבוק לירה וחצי, בעוד שמחירו אינו אף החצי מכך. החלטתי לשלם ולחכות לקבלה כדי להגיש אחר־כך תביעה. אולם המלצר היה זריז ממני, רשם את המחיר על פתק מבלי שאוכל לקראו, קרע מיד את הקבלה וזרקה לסל. אני סבור שפעולה צבורית נרחבת, הכוללת עונשים חמורים וקנסות גבוהים, חייבת להנקט כלפי פושטי העור המשחיתים את שמה הטוב של המדינה.

הרץ בן־ארצי, רמת־יצחק